

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (neljas koda)

21. november 2018*

Eelotsusetaotlus – Füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsevad kaubandusagendid – Direktiiv 86/653/EMÜ – Artikli 1 lõige 2 – Mõiste „kaubandusagent“ – Sõltumatu vahendaja, kes tegutseb esindatava tegevuskohas – Muude ülesannete täitmine kui esindatava nimel kauba müügi või ostu läbirääkimisega seotud ülesanded

Kohtuasjas C-452/17,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel tribunal de commerce de Liège'i (Liège'i kaubanduskohus, Belgia) 20. juuli 2017. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 27. juulil 2017, menetluses

Zako SPRL

versus

Sanidel SA,

EUROOPA KOHUS (neljas koda),

koosseisus: seitsmenda koja president T. von Danwitz neljanda koja presidendi ülesannetes, kohtunikud K. Jürimäe (ettekandja), C. Lycourgos, E. Juhász ja C. Vajda,

kohtujurist: M. Szpunar,

kohtusekretär: ametnik V. Giacobbo-Peyronnel,

arvestades kirjalikku menetlust ja 17. mai 2018. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- Sanidel SA, esindaja: *avocat* H. Deckers,
- Saksamaa valitsus, esindajad: T. Henze, M. Hellmann ja E. Lankenau,
- Itaalia valitsus, esindaja: G. Palmieri, keda abistas *avvocato dello Stato* P. Garofoli,
- Euroopa Komisjon, esindajad: J. Hottiaux ja L. Malferrari,

olles 25. juuli 2018. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus puudutab nõukogu 18. detsembri 1986. aasta direktiivi 86/653/EMÜ füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsevate kaubandusagentide tegevust käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (EÜT 1986, L 382, lk 17; ELT eriväljaanne 06/01, lk 177) artikli 1 lõike 2 tõlgendamist.
- 2 Taotlus on esitatud äriühingute Zako SPRL ja Sanidel SA vahelises kohtuvaidluses hüvitiste ja komisjonitasude maksmise üle nende äriühingute vahelise kokkuleppe lõpetamise tõttu.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

- 3 Direktiivi 86/653 teises ja kolmandas põhjenduses on märgitud:

„[K]aubandusliku esindamisega seotud siseriiklike õigusaktide erinevused mõjutavad märkimisväärselt konkurentsitingimusi ja kõnealuse tegevuse jätkamist [Euroopa Liidus] ning neil on kahjustav mõju kaubandusagentide kaitsele nende esindatavate suhtes ja äritehingute turvalisusele; lisaks sellele takistavad need erinevused oluliselt kaubandusliku esindamise lepingute sõlmimist ja toimimist, kui esindatav ja kaubandusagent on registreeritud eri liikmesriikides;

liikmesriikide kaubavahetus peaks toimuma ühtse turu tingimustega sarnastel tingimustel ja seetõttu on vaja liikmesriikide õigussüsteeme ühtlustada ühisturu nõuetekohaseks toimimiseks vajalikus ulatuses; selles osas seaduste konfliktiga seotud reeglid ei kõrvalda kaubandusliku esindamise osas eespool nimetatud vastuolusid ega kõrvalda neid isegi siis, kui need ühtlustataks, ning seetõttu on kavandatav ühtlustamine nendest reeglitest hoolimata vajalik“.
- 4 Direktiivi artiklis 1 on ette nähtud:

„1. Käesolevas direktiivis ettenähtud kooskõlastusmeetmeid kohaldatakse liikmesriikide õigus- ja haldusnormide suhtes, mis reguleerivad kaubandusagentide ja nende esindatavate suhteid.

2. Käesolevas direktiivis on „kaubandusagent“ füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsev vahendaja, kellel on püsiv volitus pidada läbirääkimisi kaupade müügi või ostu üle teise isiku nimel, edaspidi [„esindatav“], või pidada läbirääkimisi niisuguste tehingute üle või neid sõlmida selle [esindatava] nimel.

3. Kaubandusagentiks ei loeta käesolevas direktiivis:

 - isikut, kellel on õigus ametiisikuna võtta äriühingule või ühingule siduvaid kohustusi,
 - osanikku, kellel on seaduslik õigus võtta oma partneritele siduvaid kohustusi,
 - hoidjat, hoidjat/haldajat, likvideerijat või pankrotihaldurit.“ [täpsustatud tõlge]
- 5 Nimetatud direktiivi artiklis 2 on sätestatud:

„1. Käesolevat direktiivi ei kohaldata:

 - kaubandusagentide suhtes, kes ei saa oma töö eest palka,
 - kaubandusagentide suhtes, kes tegutsevad kaubabörsil või tooraineturul või

– organis, mille nimi on Crown Agents for Overseas Governments and Administrations, asutatud Ühendkuningriigi seaduse Crown Agents Act 1979 alusel, või selle organi tütarettevõttes.

2. Igal liikmesriigil on õigus ette näha, et direktiivi ei kohaldata nende isikute suhtes, kelle tegevust kaubandusagendina loetakse selle liikmesriigi seaduste kohaselt lisategevusalaks.“

6 Sama direktiivi artiklis 3 on sätestatud:

„1. Oma ülesandeid täites peab kaubandusagent hoolitsema esindatava huvide eest ning tegutsema kohusetundlikult ja heauskselt.

2. Eelkõige peab kaubandusagent:

a) tegema asjakohaseid jõupingutusi tehingute läbirääkimiseks ja vajaduse korral tehingute tegemiseks, mis on talle antud ülesandeks teha;

b) edastama oma esindatavale kogu tema valduses oleva vajaliku informatsiooni;

c) täitma kõiki esindatava antud põhjendatud juhiseid.“

Belgia õigus

7 Direktiiv 86/653 on Belgia õigusesse üle võetud 13. aprilli 1995. aasta seadusega kaubandusagendilepingute kohta (loi relative aux contrats d'agence commerciale; *Moniteur belge*, 2.6.1995, lk 15621; edaspidi „1995. aasta seadus“). Põhikohtuasjas kõne all oleval ajal kehtinud 1995. aasta seaduse artiklis 1 on kaubandusagendileping määratletud järgmiselt:

„Kaubandusagendileping on leping, millega üks pooltest, esindatav, teeb teisele poolele, kaubandusagendile, alaliselt ja tasu eest ülesandeks pidada ilma esindatavale allumata äritehingute läbirääkimisi ja sõlmida võimalikke äritehinguid esindatava nimel ja arvel. Kaubandusagent korraldab oma tegevuse omal äranägemisel ja käsutab oma aega vabalt.“

8 1995. aasta seaduse artiklis 26 on sätestatud:

„Agendilepingutest tulenevad nõuded aeguvad ühe aasta möödumisel pärast lepingu lõppemist või viie aasta möödumisel nõuete aluseks olnud asjaolust, ilma et viimati nimetatud tähtaeg võiks olla pikem kui üks aasta pärast lepingu lõppemist.“

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

9 Äriühing Zako, kes tegeleb muu hulgas vallasvara, masinate, tehnika, arvutitehnika ja kodumasinate ostu ja müügiga, oli 2007. aasta lõpust seotud suulise kokkuleppe alusel äriühinguga Sanidel, kes turustab sanitaartechnikat ja sisseehitatud kööke. Zako juhataja töötas sellest ajast Sanideli sisseehitatud köökide osakonna juhatajana.

10 Sanidel teatas 30. oktoobril 2012 äriühingule Zako, et ta lõpetab selle kokkuleppe ilma hüvitise ja etteteatamiseta.

11 Zako esitas Sanidelile nõude maksta talle hüvitist etteteatamistähtajast kinni pidamata jätmise eest ja lahkumishüvitist ning tasuda kaks arvet ja komisjonitasud 1995. aasta seaduse alusel. Sanidel keeldus sellest põhjendusel, et tema ja Zako vaheline lepinguline suhe ei olnud kaubandusagendileping, vaid töövõtuleping.

- 12 Zako juhataja esitas Sanideli vastu hagi tribunal du travail de Marche-en-Famenne'ile (Marche-en-Famenne'i töökohus, Belgia) hüvitise ja maksmata komisjonitasude nõudes. Nimetatud kohus tunnistas hagi 21. veebruari 2014. aasta otsusega vastuvõetavaks, kuid leidis, et hagi on põhjendamatu, kuna pooltevahelist kokkulepet ei saa lugeda „kaubandusagendilepinguks“, vaid „töövõtulepinguks“. Cour du travail de Liège (Liège'i kõrgem töökohus, Belgia) jättis selle otsuse 9. septembri 2015. aasta otsusega jõusse.
- 13 Zako pöördus seejärel eelotsusetaotluse esitanud kohtu poole, väites oma hagi toetuseks nüüd, et tegemist on töövõtulepinguga. Sanidel väidab nimetatud kohtu menetluses omakorda, et pooltevahelist kokkulepet tuleb pidada „kaubandusagendilepinguks“, mis tähendab, et Zako hagi on vastuvõetamatu, kuna see on esitatud pärast liikmesriigi õiguses sätestatud üheaastase tähtaja möödumist.
- 14 Eelotsusetaotluse esitanud kohus ei ole kindel, millega on põhikohtuasjas kõne all oleva kokkuleppe puhul tegemist. Kohus märgib, et Zako täitis Sanideli arvel järgmisi ülesandeid: toodete ja tarnijate valimine, kaubanduspõhimõtete valimine, klientide vastuvõtmine, köögiplaanide projekteerimine, hinnapakumiste koostamine, hinnaläbirääkimised, tellimuste allkirjastamine, mõõtude võtmine kohapeal, vaidluste lahendamine, osakonna personali juhtimine (sekretär, müüjad ja paigaldajad), veebipoe veebisaidi loomine ja haldamine, müügi arendamine edasimüüjate, kinnisvaraarendajate ja ettevõtjate kaudu ning allhankelepingute läbirääkimine ja lõpule viimine Sanideli arvel. Zako sai kuus kindla summamana 5500 eurot, reisikulude hüvitise ning aastase komisjonitasu, mille suurus varieerus põhikohtuasjas kõne alla oleval ajavahemikul 5197,53 eurost 30 574,19 euroni. Zako esindajal oli Sanideli ettevõtetes otsetelefoni ja meiliaadressiga alaline töökoht. Vaidlust ei ole selles, et see esindaja tegutses täiesti iseseisvalt.
- 15 Eelotsusetaotluse esitanud kohus rõhutab siiski, et läbirääkimisi peeti ja lepinguid sõlmiti üksnes Sanideli ruumides. Peale selle märgib kohus, et Zako täitis ka muid ülesandeid lisaks Sanideli arvel läbirääkimiste pidamisele ja lepingute sõlmimisele, nimelt juhtis sisseehitatud köökide osakonna personali, suhtles kõikide tarnijate ja ettevõtjatega, mitte ainult klientidega, ning koostas köögiprojekte ja hinnapakumusi ning mõõtis kööke, mitte ei koostanud ainult tellimuskirju.
- 16 Siinkohal täpsustab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et esindatava nimel kauba müügi või ostu läbirääkimistega ning nende tehingute esindatava nimel ja arvel läbirääkimise ja sõlmimisega seonduvad ülesanded ja muud selle tegevuse välised ülesanded olid sama osatähtsusega. Kohus märgib, et töötasu ja komisjonitasud arvutati kõikide nende teenuste eest, tegemata nendel kahte tüüpi tegevustel vahet.
- 17 Neil asjaoludel otsustas tribunal de commerce de Liège (Liège'i kaubanduskohus, Belgia) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:
- „1. Kas [direktiivi 86/653] artikli 1 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et see nõuab, et kaubandusagent otsiks ja külastaks kliente või tarnijaid väljaspool esindatava ettevõtet?
2. Kas [direktiivi 86/653] artikli 1 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et see nõuab, et kaubandusagent ei või täita muid ülesandeid kui ainult need, mis on seotud esindatava nimel kauba müügi või ostu läbirääkimisega ja nende tehingute läbirääkimise ja sõlmimisega esindatava nimel ja arvel?
3. Kui vastus teisele küsimusele on eitav, kas siis eespool nimetatud [direktiivi 86/653] artikli 1 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et see nõuab, et kaubandusagent võib täita muid ülesandeid peale nende, mis on seotud esindatava nimel kauba müügi või ostu läbirääkimisega ning nende tehingute läbirääkimise ja sõlmimisega esindatava nimel ja arvel, ainult kõrvaltegevusena?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

Sissejuhatavad märkused

- 18 Eelotsusetaotluse esitanud kohus kahtleb põhikohtuasjas kõne all oleva kokkuleppe klassifitseerimisel liikmesriigi õiguse kohaselt ning teda huvitab eelkõige, kas see kokkulepe kuulub liikmesriigi õiguses mõiste „kaubandusagendileping“ või „töövõtuleping“ alla.
- 19 Sellega seoses on üksnes eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne teha põhikohtuasja faktiliste ja õiguslike asjaolude põhjal klassifitseerimise kohta otsus. Euroopa Kohus on sellest hoolimata pädev tõlgendama direktiivi 86/653 asjakohaseid sätteid, käesoleval juhul direktiivi artikli 1 lõiget 2, ning andma eelotsusetaotluse esitanud kohtule kasulikku teavet, mis aitaks tal klassifitseerida kõnealust kokkulepet nimetatud direktiivi silmas pidades.

Esimene küsimus

- 20 Esimese küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas direktiivi 86/653 artikli 1 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et asjaolu tõttu, et isik, kellel on püsiv volitus pidada läbirääkimisi kauba müügi või ostu üle teise isiku nimel või pidada läbirääkimisi niisuguste tehingute üle või neid sõlmida selle isiku nimel, töötab viimasena nimetatud isiku ruumides, ei saa esimesena nimetatud isikut pidada „kaubandusagendiks“ selle sätte tähenduses.
- 21 Direktiivi 86/653 artikli 1 lõike 2 kohaselt on kaubandusagent selles direktiivis „füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsev vahendaja, kellel on püsiv volitus pidada läbirääkimisi kaupade müügi või ostu üle teise isiku nimel, edaspidi [„esindatav“], või pidada läbirääkimisi niisuguste tehingute üle või neid sõlmida selle [esindatava] nimel“.
- 22 Esiteks tuleb sarnaselt kõigi Euroopa Kohtule seisukohti esitanud poolte ja huvitatud isikutega märkida, et ei see säte ega ükski muu direktiivi säte ei sea isiku klassifitseerimisel „kaubandusagendiks“ sõnaselget tingimust, et selle isiku majandustegevus peab toimuma väljaspool esindatava tegevuskohti.
- 23 Direktiivi 86/653 artikli 1 lõikes 2 on nimelt sätestatud kolm tingimust, mis peavad olema täidetud ja mille täitmisest piisab, et isikut saaks klassifitseerida „kaubandusagendiks“. Esiteks peab see isik olema füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsev vahendaja. Teiseks peab ta olema esindatavaga püsivas lepingulises suhtes. Kolmandaks peab ta pidama kas läbirääkimisi kauba müügi või ostu üle esindatava nimel või pidama läbirääkimisi niisuguste tehingute üle või sõlmima neid selle esindatava nimel.
- 24 Direktiivi 86/653 artikli 1 lõike 2 tähenduses „kaubandusagendiks“ klassifitseerimiseks piisab niisiis, kui isik vastab nendele kolmele tingimusele, sõltumata tema tegevuse üksikasjadest ja eeldusel, et ta ei kuulu direktiivi artikli 1 lõikes 3 ja artiklis 2 sätestatud erandite alla.
- 25 Teiseks on direktiivi eesmärk ühtlustada liikmesriikide õigusnorme, mis puudutavad kaubandusagendilepingu poolte vahelisi õigussuhteid (3. detsembri 2015. aasta kohtuotsus Quenon K., C-338/14, EU:C:2015:795, punkt 22 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 26 Nagu ilmneb direktiivi teisest ja kolmandast põhjendusest, on direktiivi eesmärk kaitsta kaubandusagente suhtes esindatavaga, tagada äritehingute turvalisus ning hõlbustada liikmesriikide vahelist kaubavahetust, ühtlustades selleks liikmesriikide õigussüsteeme kaubandusliku esindamise alal (3. detsembri 2015. aasta kohtuotsus Quenon K., C-338/14, EU:C:2015:795, punkt 23 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 27 Nagu aga kohtujurist oma ettepaneku punktis 23 märkis, piiraks „kaubandusagendiks“ klassifitseerimisele ja seega direktiivi 86/653 kohaldamisele selliste lisatingimuste kehtestamine võrreldes direktiivi artikli 1 lõikes 2 sätestatuga, nagu tegevuskohta või tegevuse üksikasju puudutavad tingimused, sellise kaitse ulatust ja kahjustaks direktiiviga järgitava eesmärgi saavutamist.
- 28 Kuna kõnealusel direktiivis puuduvad sätted, mis nõuaksid, et kaubandusagent peab oma tööd tegema rändkaubanduse vormis või väljaspool esindatava tegevuskohta, tuleb siinkohal sedastada, et direktiiviga antav kaitse peab hõlmama ka selliseid isikuid, nagu on kõne all põhikohtuasjas, kes töötavad esindatava tegevuskohas (vt analoogia alusel 30. aprilli 1998. aasta kohtuotsus Bellone, C-215/97, EU:C:1998:189, punkt 13).
- 29 See tõlgendus on eriti asjakohane, kuna nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 25 märkis, jäetaks direktiivi 86/653 artikli 1 lõike 2 vastupidise tõlgendusega direktiivi kaitsest ilma isikud, kes täidavad uuadeste tehnoloogiavahendite abil samasuguseid tööülesandeid nagu kaubandusagendid, kes liiguvad ühest kohast teise, tegeledes eeskätt turu-uuringute ja klientide värbamisega.
- 30 Siiski tuleb märkida, et direktiivi 86/653 kohaldamisala ei või ulatuda nii kaugele, et sellega oleks hõlmatud isikud, kes ei vasta käesoleva kohtuotsuse punktis 23 esitatud tingimustele, mis peavad olema täidetud, et isikut saaks klassifitseerida „kaubandusagendiks“ direktiivi artikli 1 lõike 2 tähenduses.
- 31 Niisiis peab eelotsusetaotluse esitanud kohus sellises olukorras, nagu on kõne all põhikohtuasjas, hinnates konkreetselt asjaomaste lepinguliste suhete kõiki aspekte, kontrollima, kas need tingimused on täidetud.
- 32 Kuigi sellise hindamise käigus ei saa asjaoluga, et agent töötas esindatava ruumides, iseenesest põhjendada agendi välja jätmist direktiivi 86/653 artikli 1 lõikes 2 sätestatud mõiste „kaubandusagent“ kohaldamisalast, ei või see asjaolu siiski avaldada mõju agendi sõltumatusele esindatavast. Nagu nimelt kohtujuristki oma ettepaneku punktis 34 märkis, ei saa kaubandusagendi sõltumatust seada kahtluse alla ainuüksi allumine esindatava juhiste, vaid ka agendi ülesannete täitmise muud tingimused.
- 33 Ühest küljest võib agent olla allutatud esindatava juhiste, kui ta töötab viimase ruumides ja seega esindatava läheduses. Teisest küljest ei saa välistada, et tänu sellisele kohalolekule saadavad varalised eelised, nagu töökoha olemasolu ja võimalus kasutada ettevõtte töövahendeid, panevad agendi tegelikkuses olukorda, mis takistab tal olla oma töös sõltumatu nii töökorralduse aspektist kui ka tööga seotud majandusliku riski aspektist. Viimasega seoses tuleb rõhutada, et selliste eeliste saamine võib vähendada asjaomase agendi tegevuskulusid ja tema tegevusega seotud majanduslikku riski, kui kulude vähendamine ei kajastu agendile esindatava makstavas komisjonitasus.
- 34 Käesolevas asjas rõhutab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et Zako esindajal oli Sanideli ettevõtetes otsetelefoni ja meiliaadressiga alaline töökoht. Kohus märgib samuti, et vaidlust ei ole selles, et esindaja oli täiesti sõltumatu ning täitis oma ülesandeid klientide, tarnijate ja ettevõtjatega suheldes täiesti iseseisvalt.
- 35 Eeldusel, et eelotsusetaotluse esitanud kohtu teostatava kontrolli tulemusel ei ilmne vastupidist, näib käesolevas olukorras, et kuigi Zako tegutses Sanideli ruumides, ei kaotanud ta selle asjaolu tõttu oma sõltumatust.
- 36 Eeltoodust lähtuvalt tuleb esimesele küsimusele vastata, et direktiivi 86/653 artikli 1 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et asjaolu, et isik, kellel on püsiv volitus pidada kas läbirääkimisi kauba müügi või ostu üle teise isiku nimel või pidada läbirääkimisi niisuguste tehingute üle või neid sõlmida selle isiku nimel, töötab viimasena nimetatud isiku ruumides, ei takista esimesena nimetatud isiku klassifitseerimist „kaubandusagendiks“ selle sätte tähenduses, tingimusel et see asjaolu ei mõjuta isiku tegevuse sõltumatust; seda peab kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus.

Teine ja kolmas küsimus

- 37 Teise ja kolmanda küsimusega, mida tuleb analüüsida koos, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas direktiivi 86/653 artikli 1 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et isiku klassifitseerimist „kaubandusagendiks“ selle direktiivi tähenduses takistab asjaolu, et see isik ei täida üksnes ülesandeid, mis on seotud kas teise isiku nimel kauba müügi või ostu läbirääkimisega või nende tehingute läbirääkimise ja sõlmimisega selle teise isiku nimel ja arvel, vaid täidab sama isiku jaoks ka teist laadi ülesandeid, ilma et need ülesanded kujutaksid endast esimestega võrreldes kõrvaltegevust.
- 38 Kõigepealt tuleb nentida, et selle sätte sõnastusest, mis on esitatud käesoleva kohtuotsuse punktis 21, ei tulene iseenesest, et isik, kes täidab lisaks seal sõnaselgelt nimetatud ülesannetele ka teisi ülesandeid, ei saaks olla kaubandusagent selle sätte tähenduses.
- 39 Sel juhul tuleb vaadata direktiivi 86/653 üldist ülesehitust ja eesmärki, et otsustada, kas see direktiiv takistab kaubandusagendil täita muid ülesandeid lisaks nendele, mis on direktiivi artikli 1 lõikes 2 sõnaselgelt sätestatud.
- 40 Esiteks on direktiivi 86/653 artikli 1 lõikes 3 ja artiklis 2 toodud mõned selgelt määratletud erandid, mis on vastavalt mõistest „kaubandusagent“ ja direktiivi kohaldamisalast välja jäetud. Peale direktiivi artikli 2 lõike 2 ei ole aga üheski nimetatud sättes juttu olukorrast, kus kaubandusagent täidaks esindatava nimel muid ülesandeid kui need, mis on sätestatud sama direktiivi artikli 1 lõikes 2.
- 41 Direktiivi 86/653 artikli 2 lõikes 2 on liikmesriikidele antud õigus ette näha, et direktiivi ei kohaldata nende isikute suhtes, kelle tegevust kaubandusagendina loetakse nende liikmesriikide seaduste kohaselt kõrvaltegevuseks.
- 42 Nagu kohtujurist oma ettepaneku punktides 49–51 märkis, ei takista direktiiv põhimõtteliselt täita kaubandusagendil samal ajal teist laadi ülesandeid, hõlmates muu hulgas olukorda, kus asjaomane isik täidab kaubandusagendi ülesandeid üksnes kõrvaltegevusena, või olukorda nagu käesoleval juhul, kus kõnealune tegevus on samamahuline võrreldes teiste ülesannetega, kuna sellist kumulatsiooni ei välista ükski teine selle direktiivi säte.
- 43 Kui olukord, kus liikmesriik on direktiivi 86/653 artikli 2 lõike 2 alusel otsustanud direktiivi kohaldamisalast välja jätta isikud, kes täidavad kaubandusagendi ülesandeid üksnes kõrvaltegevusena (põhikohtuasjas ei näi see muuseas nii olevat), välja arvata, tuleb kaubandusagendi ülesandeid täitvad isikud lugeda seega direktiivi kohaldamisalasse kuuluvaks, isegi kui nad täidavad samal ajal ka teist laadi ülesandeid.
- 44 Teiseks oleks direktiivi 86/653 artikli 1 lõike 2 selline tõlgendus, mille kohaselt ei ole selle sättega hõlmatud isikud, kes täidavad kaubandusagendi ülesannetega paralleelselt ka teist laadi ülesandeid, vastuolus käesoleva kohtuotsuse punktis 26 märgitud direktiivi eesmärgiga kaitsta kaubandusagenti suhetes esindatavaga.
- 45 Siinkohal tuleb ühest küljest sedastada, et kaubandusagenti ei või sellest kaitsest ilma jätta põhjusel, et tema ja esindatava vahelise lepinguga on ette nähtud lisaks kaubandusagendi tegevusele ka muude ülesannete täitmine. Vastupidine tõlgendus võimaldaks nimelt esindataval direktiivi 86/653 imperatiivsetest sätetest, eelkõige nendest, mis puudutavad tema kohustusi kaubandusagendi ees, kõrvale hiilida, kui ta näeb lepingus lisaks kaubandusagendi tegevusele ette ka muud ülesanded.
- 46 Teisest küljest võib direktiivi 86/653 artikli 1 lõikes 2 sätestatud kaubandusagendi ülesannete täitmine, see tähendab kas kauba müügi või ostu läbirääkimine või nende tehingute läbirääkimine ja sõlmimine esindatava nimel ja arvel, olla asjaomase sektori eripärade tõttu seotud selliste kaubandusagendi osutatavate teenustega, mis ei ole küll rangelt võttes tehingute läbirääkimine ega sõlmimine esindatava nimel, kuid aitavad sellele siiski kaasa.

- 47 Kui tõlgendada direktiivi 86/653 artikli 1 lõiget 2 seega selliselt, et kaubandusagendiks ei saa lugeda isikuid, kes ühendavad kaubandusagendi tegevuse ühe või mitme teist laadi tegevusega, siis võib selle sätte kohaldamisalast tegelikkuses välja jääda suur hulk isikuid, mistõttu kaoks selle direktiivi kasulik mõju.
- 48 Järelikult tuleb sedastada, et direktiiv 86/653 ei takista põhimõtteliselt kaubandusagendil selle sätte tähenduses täita esindatava nimel muid ülesandeid lisaks nendele, mis on direktiivi 86/653 artikli 1 lõikes 2 sõnaselgelt sätestatud.
- 49 Käesoleva kohtuotsuse punktis 23 toodud tingimusi silmas pidades tuleb siiski täpsustada, et kui üks ja sama isik täidab lisaks kaubandusagendi ülesannetele ka teist laadi ülesandeid, ei või see mõjutada tema kui vahendaja sõltumatust.
- 50 Seega peab eelotsusetaotluse esitanud kohus käesoleval juhul kontrollima, kas asjaolu, et põhikohtuasja hageja töötab ühe ja sama isiku jaoks agendina ja täidab samal ajal samas mahus teist laadi ülesandeid, takistab tal olla esimesena nimetatud töös sõltumatu, kui võtta arvesse kõiki käesolevas asjas olulisi asjaolusid, nagu täidetavate ülesannete laad, nende täitmise tingimused ja osakaal puudutatud isiku kogutöös, tasu kindlaksmääramise kord või ka tegevusega kaasnev majanduslik risk.
- 51 Eeltoodut arvesse võttes tuleb teisele ja kolmandale küsimusele vastata, et direktiivi 86/653 artikli 1 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et isiku klassifitseerimist „kaubandusagendiks“ selle sätte tähenduses ei takista asjaolu, et see isik ei täida üksnes ülesandeid, mis on seotud kas teise isiku nimel kauba müügi või ostu läbirääkimisega või nende tehingute läbirääkimise ja sõlmimisega selle teise isiku nimel ja arvel, vaid täidab sama isiku jaoks ka teist laadi ülesandeid, ilma et need ülesanded kujutaksid endast esimestega võrreldes kõrvaltegevust, tingimusel, et see asjaolu ei takista tal olla esimesena nimetatud töös sõltumatu; seda peab kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus.

Kohtukulud

- 52 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamiseks seotud kulud, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (neljas koda) otsustab:

- 1. Nõukogu 18. detsembri 1986. aasta direktiivi 86/653/EMÜ füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsevate kaubandusagentide tegevust käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta artikli 1 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et asjaolu, et isik, kellel on püsiv volitus pidada kas läbirääkimisi kauba müügi või ostu üle teise isiku nimel või pidada läbirääkimisi niisuguste tehingute üle või neid sõlmida selle isiku nimel, töötab viimasena nimetatud isiku ruumides, ei takista esimesena nimetatud isiku klassifitseerimist „kaubandusagendiks“ selle sätte tähenduses, tingimusel et see asjaolu ei mõjuta isiku tegevuse sõltumatust; seda peab kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus.**
- 2. Direktiivi 86/653 artikli 1 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et isiku klassifitseerimist „kaubandusagendiks“ selle sätte tähenduses ei takista asjaolu, et see isik ei täida üksnes ülesandeid, mis on seotud kas teise isiku nimel kauba müügi või ostu läbirääkimisega või nende tehingute läbirääkimise ja sõlmimisega selle teise isiku nimel ja arvel, vaid täidab sama isiku jaoks ka teist laadi ülesandeid, ilma et need ülesanded kujutaksid endast esimestega võrreldes kõrvaltegevust, tingimusel et see asjaolu ei takista tal olla esimesena nimetatud töös sõltumatu; seda peab kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus.**

Allkirjad